

مقدمه

مقوله برنامه‌ریزی شهری از جمله موضوعات میان‌رشته‌ای است که در حیطه مطالعاتی شهرسازان، معماران، جامعه‌شناسان، جغرافیدانان و اقتصاددانان قرار دارد؛ از این رو در کتاب حاضر سعی شده است به موضوع برنامه‌ریزی شهری از دیدگاه جغرافیایی پرداخته شود. کتاب حاضر شامل هشت فصل به قرار ذیل است:

فصل اول به تعاریف و مفاهیم برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی شهری، طرح‌ریزی شهری و طراحی شهری اختصاص دارد. از آنجا که برنامه‌ریزی شهری برای نیل به هدفهای کمی و کیفی و به دلیل ضرورت‌هایی صورت می‌گیرد در فصل دوم به تفصیل این موارد توضیح داده شده است. در فصل سوم پیشینه تاریخی شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری در ایران بررسی می‌شود. در این فصل ویژگیهای شهرسازی و عوامل تأثیرگذار بر آن و اقدامهای دوره قاجار و پهلوی در این زمینه ذکر شده است. نظام اجرایی و تشکیلات برنامه‌ریزی شهری ایران در فصل چهارم آمده است و فصل پنجم به بررسی انواع طرحهای شهری چون طرحهای جامع، هادی، تفصیلی، ساماندهی، بهسازی و نوسازی بافت قدیم، آماده‌سازی، شهرهای جدید، اسکان نود، کالبدی ملی و انتقال پایتخت اختصاص دارد. مراحل اجرایی تهیه طرحهای شهری و اشکالات مترتب بر آن در فصل ششم بررسی شده است. در فصل هفتم محورهای مطالعاتی، که زمینه‌ساز شناخت موقعیت طبیعی و انسانی هر شهری است، برای اتخاذ سیاستهای مناسب جهت رفع کمبودها و مشکلات شهر بیان می‌شود. سرانجام اینکه فصل هشتم به چگونگی الگوی توسعه و طراحی شهری اختصاص دارد.

دکتر محمدتقی رهنمایی

دکتر پروانه شاه‌حسینی